

Voortoets Nb-wet

Bestemmingsplan buitengebied

Toetsing van het bestemmingsplan
aan de bepalingen van de Natuurbeschermingswet 1998

Definitief

Gemeente Putten

Grontmij Nederland B.V.
Arnhem, 3 november 2011

Verantwoording

Titel : Voortoets Nb-wet
Bestemmingsplan buitengebied

Subtitel : Toetsing van het bestemmingsplan
aan de bepalingen van de Natuurbeschermingswet 1998

Projectnummer : 308537

Referentienummer : GM-0039912

Revisie :

Datum : 3 november 2011

Auteur(s) : drs. E.F. (Eric) Thomassen

E-mail adres : eric.thomassen@grontmij.nl

Gecontroleerd door : Ir. A. van Straten

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : Ir. G.A. Harmelink

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
T +31 26 355 83 55
F +31 26 445 92 81
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel.....	4
1.3	Passend beoordelen	4
2	Uitgangspunten bestemmingsplan	5
3	Wettelijk kader	6
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	6
4	Relevante Natura 2000-gebieden.....	8
4.1	Afbakening gebieden	8
4.2	Natura 2000-gebied Veluwe	8
4.3	Natura 2000-gebied Arkemheen.....	13
4.4	Natura 2000-gebied Veluwerandmeren.....	14
5	Effectanalyse en toetsing.....	17
5.1	Inleiding.....	17
5.2	Effecten en toetsing stikstofdepositie	18
6	Conclusies en aanbevelingen	20
7	Bronnen.....	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Putten wil een nieuw bestemmingsplan Westelijk Buitengebied opstellen. Het geldende bestemmingsplan Westelijk Buitengebied wordt daarbij in het nieuwe plan overgenomen, aangepast aan de huidige eisen van wet- en regelgeving (nieuwe Wro, Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2008 (SVBP2008) en Wabo), met daarin verwerkt het reparatieplan ("Westelijk Buitengebied, aanpassing 2010-, deel 1 en 2 (aanpassing aan GS-besluit/uitspraak RvS)") en de wijzigingen die thans aan de orde zijn.

Ondanks dat er geen nieuwe planologische ontwikkelruimte voor grondgebonden of intensieve veehouderijbedrijven (IV-bedrijven) komt in het nieuwe bestemmingsplan en er geen directe MER-plicht op grond van Wet milieubeheer geldt, is er op grond van jurisprudentie in het kader van de Nb-wet toetsing intensieve veehouderij mogelijk wel een PlanMER-plicht aanwezig.

Reden hiervoor is dat op grond van de Nb-wet voor het nieuwe plan getoetst moet worden aan de feitelijke huidige situatie. Dit richt zich in het bijzonder op het aspect stikstofdepositie. In het huidige plan zit nog onbenutte ontwikkelingsruimte voor veehouderijbedrijven. De onbenutte ontwikkelingsruimte geldt in het kader van de Nb-wet dan ook als nieuw ten opzicht van de feitelijke huidige situatie. Doel van deze voortoets is om te beoordelen of er hierdoor mogelijk significante negatieve effecten plaatsvinden op de nabij gelegen Natura 2000-gebieden Veluwe, Arkemheen en Veluwerandmeren.

1.2 Doel

Het doel van deze voortoets is om inzicht te krijgen in de effecten die de verschillende onderdelen van de bestemmingsplanwijziging kunnen hebben op Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied. Dit is noodzakelijk omdat ruimtelijke plannen geen ruimte mogen bieden aan activiteiten die significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zouden kunnen hebben. Deze voortoets biedt dan ook per relevant onderdeel van de wijziging inzicht in de vraag in hoeverre significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden zouden kunnen optreden en of daarvoor in een latere fase (vergunningverlening) nog een nadere toetsing (verslechteringstoets of passende beoordeling) nodig is.

1.3 Passend beoordelen

Op grond van de Natuurbeschermingswet dienen plannen of handelingen die van invloed kunnen zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden 'passend beoordeeld' te worden in het licht van de Natuurbeschermingswet. Hiervoor is het instrument *Habitattoets* in het leven geroepen. Het detailniveau van een Habitattoets moet passen bij het detailniveau van het plan of project. Voor een concreet project is meestal gedetailleerde informatie nodig. Voor een plan ligt dit anders. Plannen kunnen heel verschillend van karakter zijn. Dit werkt door in de bijbehorende Habitattoets. Bij een plan met een hoog abstractieniveau, bijvoorbeeld een provinciale structuurvisie, hoort een globale toets, die meer het karakter heeft van een risico-inventarisatie voor latere plannen of besluiten.

Voor ontwikkelingen die nog onzeker zijn en voor de lange termijn zijn gepland, volstaat het om op hoofdlijnen na te gaan of er kans is op aantasting en of er maatregelen beschikbaar zijn om dat te voorkomen. Bij een gedetailleerd plan, waarin nieuwe ontwikkelingen al concreet zijn, moet de informatie in de passende beoordeling ook gedetailleerd zijn. Er moet dan blijken dat er (al dan niet met mitigerende maatregelen) geen aantasting van natuurlijke kenmerken zal plaatsvinden.

2 **Uitgangspunten bestemmingsplan**

Op dit moment zijn de uitgangspunten van het bestemmingsplan nog niet volledig en definitief geformuleerd. Wel is duidelijk dat actualisatie van het bestemmingsplan mede tot gevolg heeft dat de veehouderij in het plangebied mogelijkheden tot uitbreiding wordt geboden ten opzichte van de huidige, feitelijke situatie. Uitbreiding van intensieve veehouderij heeft als neveneffect een verhoogde depositie van stikstof, potentieel tot op enige kilometers afstand. Gezien de nabijheid van onder andere Natura 2000-gebied Veluwe en de aanwezigheid binnen dat gebied van voor stikstofdepositie gevoelige habitattypen, wordt hieraan in deze voortoets speciaal aandacht gegeven.

Naast de mogelijke uitbreiding van de (intensieve) veehouderij is er al wel een lijst van wenselijke wijzigingen ten behoeve van het bestemmingsplan. Deze lijst is gescand op zaken die mogelijk getoetst moeten worden aan het kader van de Natuurbeschermingswet. Voor geen van de wijzigingen is dit het geval, bij veel van de wenselijke wijzigingen treedt geen verandering van de feitelijke situatie op. Wel is er een aantal wijzigingen van agrarisch bedrijf naar wonen opgenomen. Mogelijk heeft dit invloed indien berekeningen van stikstofdepositie worden uitgevoerd in een eventuele vervoltoets, hetgeen betekent dat ook rekening moet worden gehouden met vermindering van stikstofdepositie bij omzetten van bedrijven naar wonen, dus dat niet enkel wordt gekeken naar meer stikstof door (nog aanwezige planologische) uitbreidingsmogelijkheden.

De overige wijzigingen voor zover die opgenomen zijn behoeven geen toetsing aan de Natuurbeschermingswet.

3 Wettelijk kader

3.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

3.1.1 Inleiding

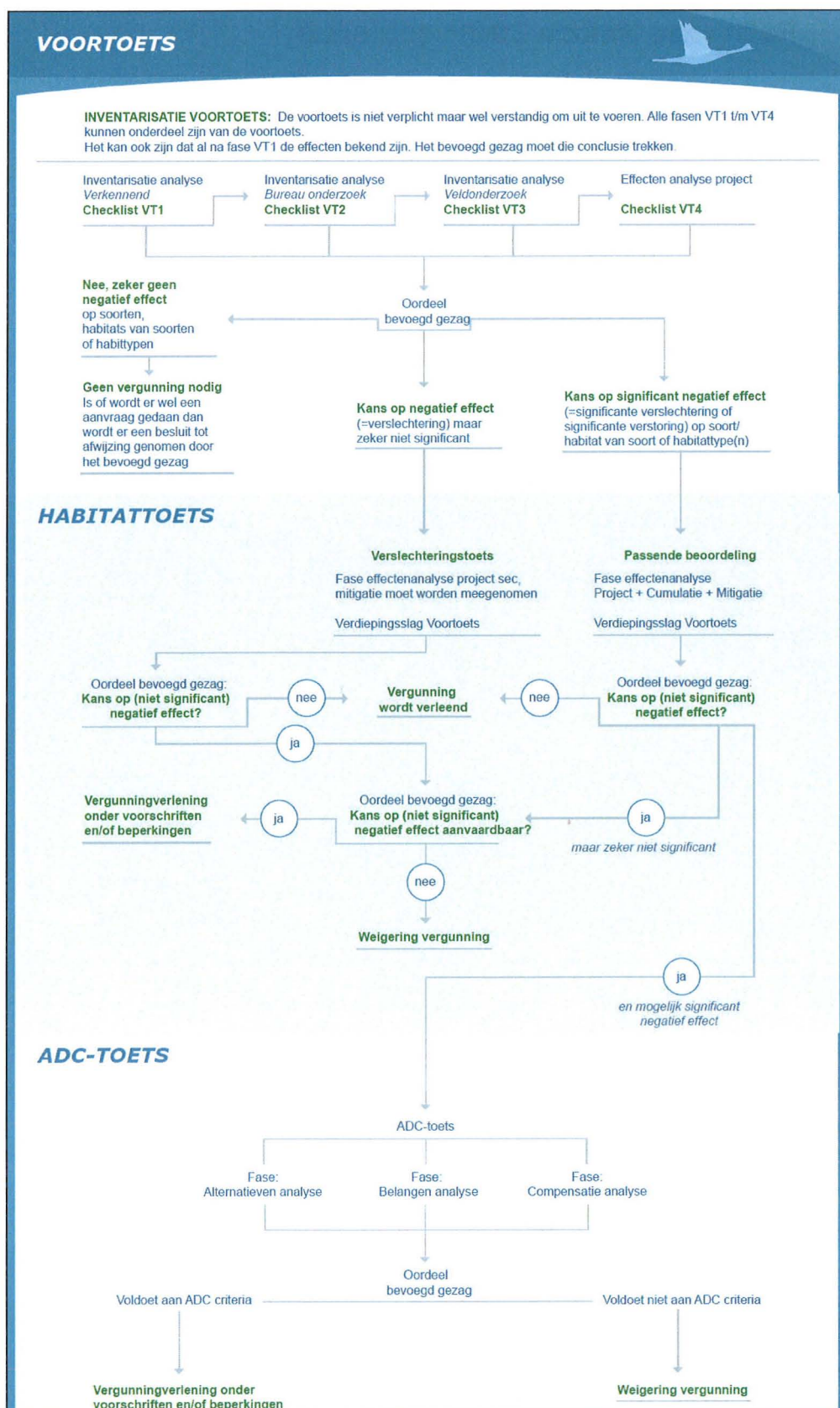
Met de inwerkingtreding van Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) in oktober 2005 zijn door Nederland de internationale verplichtingen vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving verankerd. Ingevolge artikel 10a, eerste lid Nb-wet, wijst de minister van LNV gebieden aan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, de zogenaamde Natura 2000-gebieden.

Op grond van artikel 19d, lid 1, Natuurbeschermingswet 1998 is het verboden om zonder vergunning, of in strijd met de vergunning, projecten te realiseren die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Dit geldt tevens voor projecten of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaats vinden, als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van EL&I – kunnen op grond van artikel 19d Nb-wet een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. Voor plannen (bijvoorbeeld bestemmingsplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j Nb-wet nodig is. De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een zogenaamde 'Habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

3.1.2 Voortoets

De eerste stap in een Nb-wet toets is de zogeheten *oriënterende fase* (voortoets). In deze fase wordt gekeken of effecten van werkzaamheden op Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten. Tijdens de oriënterende fase worden op globaal niveau beoordelingen uitgevoerd om het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten en habitats en mogelijke effecten van een project op de instandhoudingsdoelen te bepalen. Aan de hand van de uitkomsten van de oriënterende fase wordt beoordeeld of er een nadere toets (verslechteringstoets of passende beoordeling) uitgevoerd moet worden.

Het afwegingskader is op de volgende pagina schematisch weergegeven.

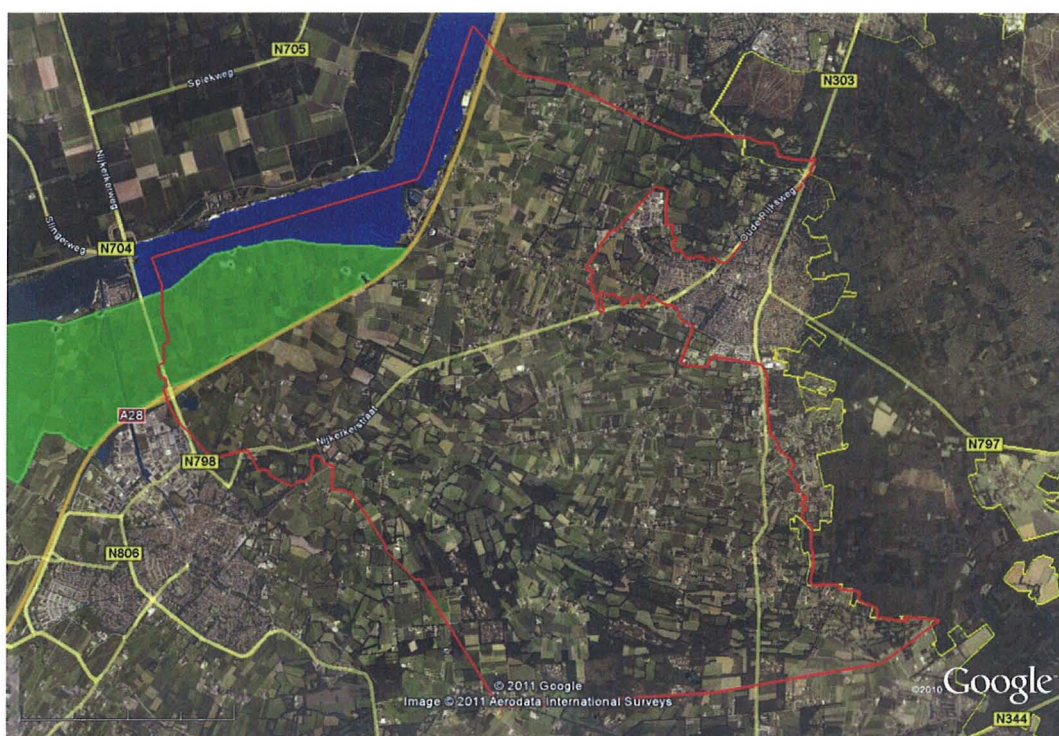

Figuur 1: Stappenplan Nb-wet toets (bron: ministerie van EL&I).

4 Relevante Natura 2000-gebieden

4.1 Afbakening gebieden

Het plangebied van het bestemmingsplan beslaat het gehele westelijk buitengebied van Putten. De oostgrens van het plangebied valt ongeveer samen met de westgrens van de bebouwde kom van Putten en de westgrens van het Natura 2000-gebied Veluwe. Aan de westkant van het plangebied valt een groot deel van Natura 2000-gebied Arkemheen binnen de begrenzing en aan de noordkant valt een deel van Natura 2000-gebied Veluwerandmeren erin.

Figuur 2: Plangebied bestemmingsplan buitengebied Putten-west (rood) en Natura 2000-gebieden Arkemheen (groen), Veluwerandmeren (blauw) en Veluwe (geel omlijnd).

4.2 Natura 2000-gebied Veluwe

4.2.1 Gebiedsbeschrijving

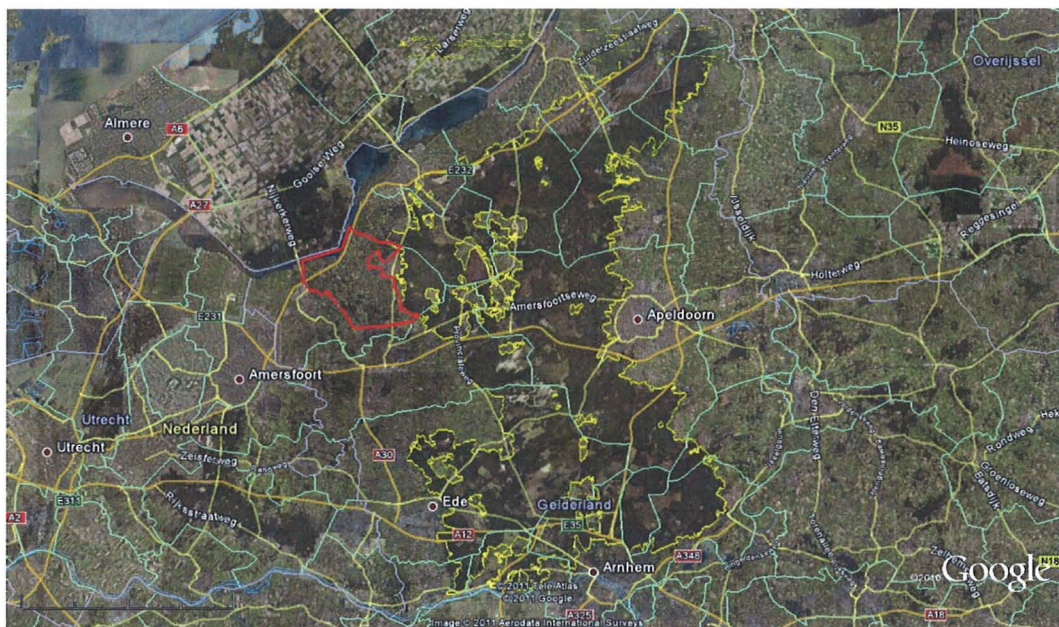
De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte of droge heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkeren (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

4.2.2 Begrenzing en oppervlakte

Het Natura 2000-gebied Veluwe beslaat een oppervlakte van 91.157 ha. en wordt globaal begrensd door de plaatsen Arnhem, Wageningen, Ede, Barneveld, Lunteren, Otterloo, Putten, Harderwijk, Hattern, Apeldoorn, Dieren. Ook enkele beken nabij Wissel en Emst maken deel uit van het aangewezen gebied. Het bunkercomplex Schaarsbergen is het enige deel van het gebied dat uitsluitend wordt aangewezen als Habitatrichtlijngebied.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Veluwe is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur die noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen.

Voor de begrenzing van Natura2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied.

Figuur 3: Overzicht begrenzing Natura 2000-gebied Veluwe (geel omlind) en de ligging van het onderzoeksgebied (rood omlind). Bron: Ministerie van EL&I..

4.2.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip "instandhouding" wordt een geheel van maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied "tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging". Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Specifieke doelen

In onderstaande tabel zijn de instandhoudingsdoelen weergegeven voor de habitattypen en soorten waarvoor de Veluwe als Natura 2000-gebied is aangewezen.

Tabel 4.1: Overzicht instandhoudingsdoelen voor kwalificerende habitattypen en soorten van het Natura 2000-gebied Veluwe.

Habitattypen	Instandhoudingsdoel
Psammofiele heide met Calluna en Genista	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Psammofiele heide met Calluna en Empetrum nigrum	Behoud verspreiding, oppervlakte en kwaliteit
Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het Littorelletalia uniflorae en/of Isoëto-Nanojuncetalia	Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en kwaliteit
Dystrofe natuurlijke poelen en meren	Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitriche-Batrachion	Uitbreiding verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Droge Europese heide	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Juniperus communis-formaties in heide of kalkgrasland	Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (Molinion caeruleae)	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Actief hoogveen	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit
Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robur-petraeae of Ilici-Fagenion)	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit
Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het Carpinion-betuli	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit
Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit

Habitatrichtlijnsoorten

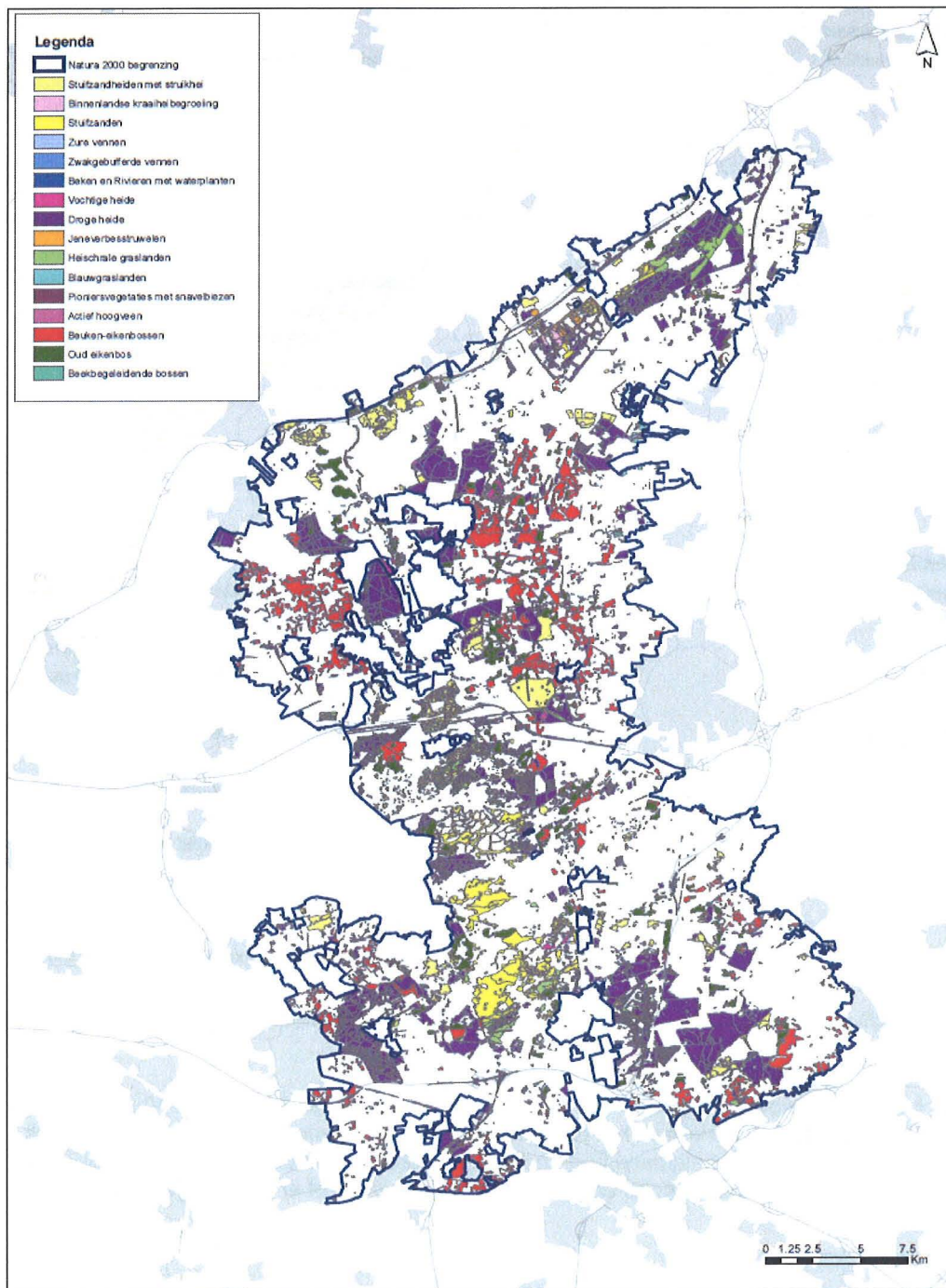
Gevlekte witsnuitlibel	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 500 volwassen individuen.
Vliegend hert	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Beekprik	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Rivierdonderpad	Uitbreiding omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Kamsalamander	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Meervleermuis	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Drijvende waterweegbree	Behoud verspreiding, behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

Vogelrichtlijnsoorten: broedvogels

Wespendief	Behoud omvang kwaliteit leefgebied 150 paren
Nachtzwaluw	Behoud omvang kwaliteit leefgebied 610 paren
IJsvogel	Behoud omvang kwaliteit leefgebied 30 paren
Draaihals	Behoud omvang kwaliteit leefgebied 100 paren
Zwarte specht	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied 430 paren
Boomleeuwerik	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied 2.400 paren
Duinpieper	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied 40 paren
Roodborsttapuit	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied 1.000 paren
Tapuit	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied 100 paren
Grauwe klauwier	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied 40 paren

4.2.4 Ligging natuurlijke habitats

Figuur 4.3 geeft een overzichtsk kaart van de habitattypen in Natura 2000-gebied Veluwe. In het deel van de Veluwe dat grenst aan het plangebied van het bestemmingsplan Putten Westelijk Randgebied komen de habitattypen Droge heide en Beuken-eikenbossen voor. Plaatselijk liggen deze habitattypen op zeer korte afstand van het plangebied of er direct tegenaan.

Figuur 4: Ligging Natura 2000 habitattypen Veluwe. Bron: Kaartenbijlage Beheerplan Veluwe.

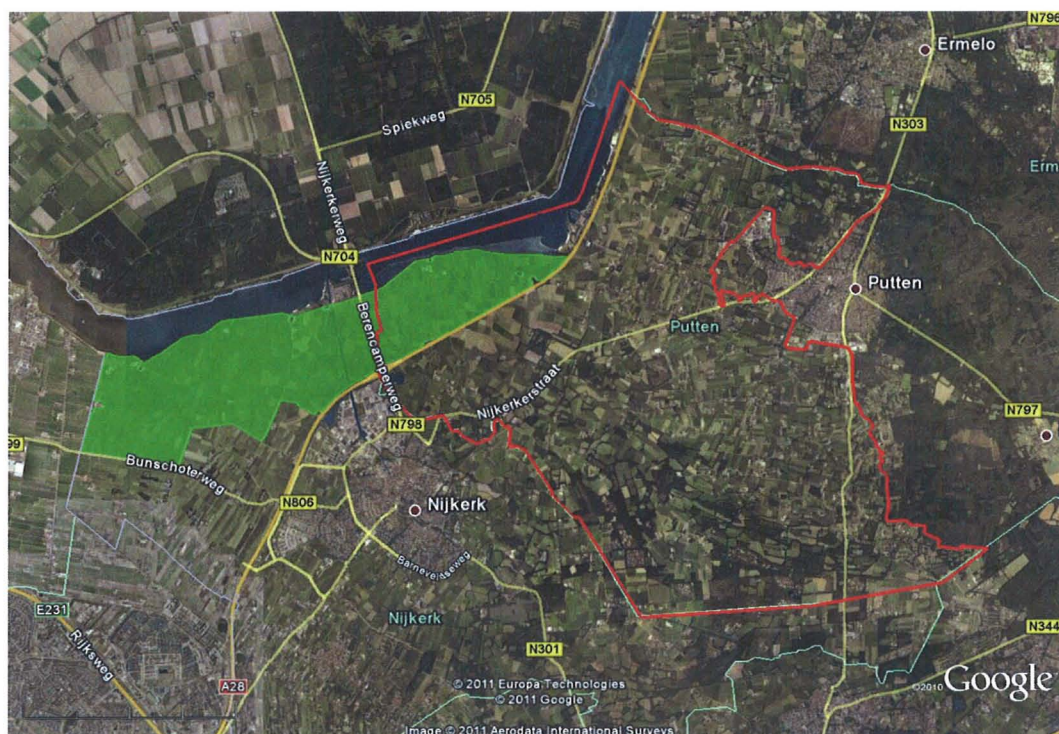
4.3 Natura 2000-gebied Arkemheen

4.3.1 Gebiedsbeschrijving

Het gebied Arkemheen bestaat uit twee laaggelegen, lege, open polders langs de Randmeren, de Putterpolder en de Nijkerkerpolder. Van oorsprong is het gebied een delta: laaglandbeken van de Veluwe en de Gelderse Vallei mondden hier uit in de voormalige Zuiderzee. Na de afsluiting daarvan werd het brakke gebied een zoetwaterdelta. Het agrarisch gebruik werd intensiever. Met de inpoldering van Oostelijk en Zuidelijk Flevoland daalde de waterstand. De polders bestaan tegenwoordig uit, deels zilte, graslanden en enkele rietlandjes.

4.3.2 Begrenzing en oppervlakte

Het Natura 2000-gebied Arkemheen beslaat een oppervlakte van 1.429 hectare en wordt globaal begrensd door de Randmeren in het noorden, de A28 in het oosten en zuiden en Bunschoten-Spakenburg in het westen. Het gehele gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Voor de begrenzing van Natura2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied.

Figuur 5: Overzicht begrenzing Natura 2000-gebied Arkemheen (groen) en de ligging van het onderzoeksgebied (rood omlijnd). Bron: Ministerie van EL&I..

4.3.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Specifieke doelen

In onderstaande tabel zijn de instandhoudingsdoelen weergegeven voor de habitattypen en soorten waarvoor de Veluwe als Natura 2000-gebied is aangewezen.

Tabel 4.2: Overzicht instandhoudingsdoelen voor kwalificerende habitattypen en soorten van het Natura 2000-gebied Arkemheen.

Habitatrichtlijnsoorten	Instandhoudingsdoel
Bittervoorn	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud.
Vogelrichtlijnsoorten: Niet-broedvogels	
Kleine zwaan	Behoud omvang kwaliteit leefgebied 190 paren
Smient	Behoud omvang kwaliteit leefgebied 850 paren

4.4 Natura 2000-gebied Veluwerandmeren

4.4.1 Gebiedsbeschrijving

De Veluwerandmeren ontstonden bij de drooglegging van de polders van Flevoland vanaf 1957. Ze betreffen de ondiepe zoetwatermeren Drontermeer, Veluwemeer en Wolderwijd/Nulderauw die gemiddeld ruim een meter en op sommige plekken tot 5 meter diep zijn. Ze ontvangen hun water vanuit de Flevopolders en een aantal Veluwse beken en wateren aan de noordoostzijde via de Roggebotsluis af op het Vossemeer en in het zuidwesten via de Nijkerkersluis op het Nijkerkernauw/Eemmeer. Het gebied heeft een slecht ontwikkelde land-water overgang in verband met een gefixeerd, tegennatuurlijk waterpeil. De Gelderse oever is grotendeels begroeid met een smalle rietkraag; alleen bij Elburg ligt een rietmoeras (Korte Waarden) dat relatief groot is voor de randmeren. In de 90-er jaren zijn op de Gelderse oevers een aantal nieuwe moerasgebieden aangelegd. In 2000 is gestart met de aanleg van een aantal eilanden tussen het Harderbroek in Flevoland en de Hierdense beek in Gelderland. Ter hoogte van Horst bij Harderwijk is in het Wolderwijd met behulp van enige dammen kunstmatige luwte gecreëerd voor watervogels en ter bevordering van de groei van waterplanten.

4.4.2 Begrenzing en oppervlakte

Het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren beslaat een oppervlakte van 6.118 hectare en beslaat de Randmeren van de Roggebotsluis bij Kampen tot de Nijkerkersluis bij Nijkerk. Het gehele gebied is aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Het Drontermeer is daarnaast ook Beschermd Natuurmonument. Voor de begrenzing van Natura2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied.

Figuur 6: Overzicht begrenzing Natura 2000-gebied Veluwevelden (blauw) en de ligging van het onderzoeksgebied (rood omlijnd). Bron: Ministerie van EL&I..

4.4.3 Instandhoudingsdoelstellingen

Algemene doelen

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitattypen en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Specifieke doelen

Tabel 4.3: Overzicht instandhoudingsdoelen voor kwalificerende habitattypen en soorten van het Natura 2000-gebied Veluwevelden.

Habitattypen	Instandhoudingsdoel
Kranswierwateren	Behoud verspreiding, oppervlakte en kwaliteit
Meren met krabbenscheer	Behoud verspreiding, oppervlakte en kwaliteit
Habitatrichtlijnsoorten	
Kleine modderkruiper	Behoud verspreiding, behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Rivierdonderpad	Behoud verspreiding, behoud omvang (met "ten gunste van" formulering) en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Meervleermuis	Behoud verspreiding, behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Vogelrichtlijnsoorten: broedvogels	
Roerdomp	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied.
Grote karekiet	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied.

Vogelrichtlijnsoorten: niet-broedvogels

Fuut	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Aalscholver	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Grote zilverreiger	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Lepelaar	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Kleine zwaan	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Smient	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Krakeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Pijlstaart	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Slobeend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Krooneend	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Tafeleend	Behoud omvang (met "ten gunste van" formulering) en kwaliteit leefgebied.
Kuifeend	Behoud omvang (met "ten gunste van" formulering) en kwaliteit leefgebied.
Brilduiker	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Nonnetje	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Grote zaagbek	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Meerkoet	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

5 Effectanalyse en toetsing

5.1 Inleiding

In het algemeen kunnen de ontwikkelingen die het bestemmingsplan Putten Westelijk Buitengebied toelaat leiden tot de volgende effecten op Natura 2000 (bron: Effectenindicator ministerie van EL&I):

- vernietiging door ruimtebeslag;
- verstoring door lichtuitstoot;
- verstoring door trillingen;
- verdroging dan wel vernatting door verstoring van de waterhuishouding;
- versnippering door doorsnijding leefgebieden;
- verontreiniging (zware metalen, strooizout en organische stoffen);
- verstoring door geluid;
- vermesting en verzuring door stikstofuitstoot.

In de onderstaande paragrafen wordt de relevantie van de verstoringaspecten binnen het project nader toegelicht.

5.1.1 Niet relevante verstoringaspecten

5.1.1.1 Vernietiging door ruimtebeslag, versnippering

Voor alle planonderdelen geldt dat geen werkzaamheden plaatsvinden binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. Van vernietiging van natuurlijke habitats en/of habitats van soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen is derhalve geen sprake. Dit aspect wordt daarom niet verder in deze voortoets behandeld.

5.1.1.2 Verstoring door geluid, licht of trillingen

Effecten van verstoring door geluid, licht of trillingen zijn relevant voor Natura 2000-gebieden waarbinnen Vogel- of Habitatrichtlijnsoorten voorkomen die gevoelig zijn voor dergelijke verstoring. Gevoelige soorten komen voor in Natura 2000-gebieden Veluwe, Veluwerandmeren en Arnhemheer. Verstoring door geluid, licht of trillingen is echter niet inherent aan de activiteiten die binnen het gewijzigde bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Deze aspecten worden derhalve in deze voortoets niet verder behandeld.

5.1.1.3 Verdroging/vernatting, verontreiniging

De lijst van wenselijke aanpassingen van het bestemmingsplan bevat geen onderdelen die inherent verontreiniging of verdroging/vernatting veroorzaken. Deze aspecten worden derhalve niet verder in deze voortoets behandeld.

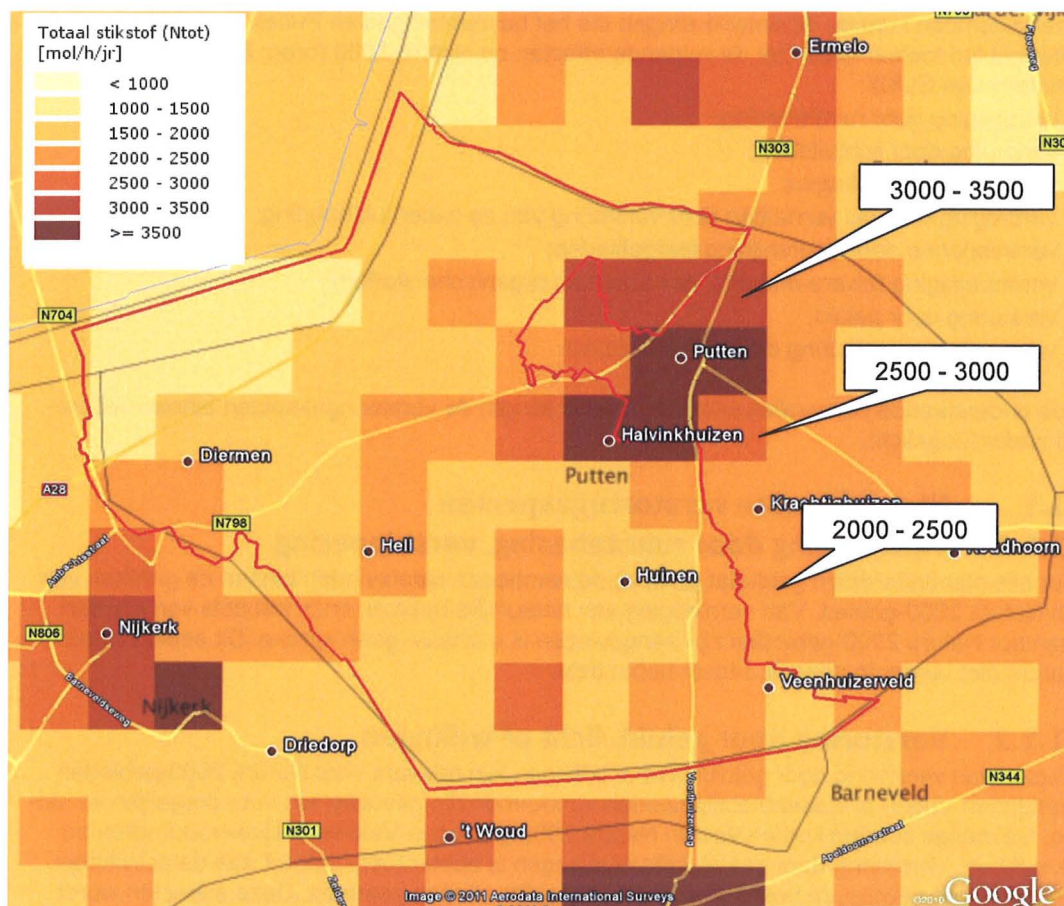
5.1.2 Relevante verstoringaspecten

5.1.2.1 Vermesting en verzuring

Stikstofdepositie vanuit intensieve veehouderij op daarvoor gevoelige habitattypen kan leiden tot verzuring en vermesting. De verstoringaspecten vermesting en verzuring zijn daarom relevant voor habitattypen binnen Natura 2000-gebied die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Het Natura 2000-gebied Veluwe is aangewezen voor een aantal habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De Natura 2000-gebieden Arnhemheer en Veluwerandmeren zijn niet aangewezen voor habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Veluwerandmeren is echter wel aangewezen voor een aantal soorten die binnen bepaalde habitattypen gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Stikstofdepositie wordt in de volgende paragraaf (par. 5.2) nader behandeld.

5.2 Effecten en toetsing stikstofdepositie

Voor deze voortoets zijn geen modelberekeningen van stikstofdepositie uitgevoerd. Wel is gekeken naar de huidige achtergronddepositie, afgezet tegen de gevoeligheid voor stikstofdepositie van Natura 2000-habitattypen die op korte afstand van het plangebied liggen. Wanneer aangewezen habitattypen in de huidige situatie al (bijna) overbelast zijn, is elke extra depositie extra kritisch. Figuur 7 geeft de huidige totale depositie van stikstof (peiljaar 2010) in en rond het plangebied. Tabel 5.1 geeft de kritische depositiewaarden (KDW) van habitattypen binnen Natura 2000-gebied Veluwe. Wanneer dit wordt afgezet tegen de habitattypenkaart van Figuur 6, dan blijkt dat enkele habitattypen met een KDW van respectievelijk 1110 en 1440 mol/ha/j vrijwel tegen de rand van het plangebied aanliggen.

Figuur 7: Totale stikstofdepositie (2010) binnen en rond gemeente Putten met roodomlijnd de plangrens van Putten west. Bron: RIVM.

Wanneer Figuur 6 wordt afgezet tegen Figuur 7, dan blijkt dat de totale stikstofdepositie op Natura 2000-habitattypen van de Veluwe in de nabijheid van het plangebied in de huidige situatie plaatselijk al overschreden wordt. Voor de Veluwerandmeren geldt dit niet. De overschrijding op habitattypen aan de rand van de Veluwe is soms in de orde van grootte van 50%. Elke extra stikstofdepositie kan in deze situatie significante negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitattypen.

Tabel 5.1 Kritische depositiewaarden van habitattypen van Veluwe en Veluwerandmeren.

Code	Habitattypen	Kritische depositiewaarde
Veluwe		
H2310	Psammofiele heide met Calluna en Genista	1100 (zeer gevoelig)
H2320	Psammofiele heide met Calluna en Empetrum nigrum	1100 (zeer gevoelig)
H2330	Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen	740 (zeer gevoelig)
H3130	Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het Littorelletalia uniflorae en/of Isoëto-Nanojuncetea	410 (zeer gevoelig)
H3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren	410 (zeer gevoelig)
H3260A	Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitantis en het Callitrichio-Batrachion	>2400 (minder/niet gevoelig)
H4010	Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix	1300 (zeer gevoelig)
H4030	Droge Europese heide	1100 (zeer gevoelig)
H5130	Juniperus communis-formaties in heide of kalkgrasland	2180 (gevoelig)
H6230	Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	830 (zeer gevoelig)
H6410	Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (Molinion caeruleae)	1100 (zeer gevoelig)
H7110	Actief hoogveen	400 (zeer gevoelig)
H7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion	1600 (gevoelig)
H9120	Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion roburi-petraeae of Ilici-Fagenion)	1400 (gevoelig)
H9160	Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukenbossen behorend tot het Carpinion-betuli	1400 (gevoelig)
H9190	Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur	1100 (zeer gevoelig)
Veluwerandmeren		
H3140	Kranswierwateren	>2400 (minder/niet gevoelig)
H3150	Meren met krabbenscheer	2100 (gevoelig)

6 Conclusies en aanbevelingen

Het plangebied grenst aan de Natura 2000-gebieden Veluwe en Veluwerandmeren en overlapt met Natura 2000-gebied Arkemheen. Van directe aantasting in de vorm van ruimte-beslag door activiteiten die binnen het gewijzigde bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden, is geen sprake. Ook verstoring (door licht, geluid of trillingen), vernatting/verdroging en verontreiniging zijn niet te verwachten. Indirecte aantasting (externe werking) als gevolg van stikstofdepositie vanuit agrarische bedrijven die de mogelijkheid wordt geboden uit te breiden, is echter op voorhand niet uit te sluiten. Derhalve dient er aanvullend een passende beoordeling te worden gemaakt. In de passende beoordeling dient nader ingegaan te worden op de effecten van stikstofdepositie op habitattypen binnen Natura 2000-gebied Veluwe en dienen modelberekeningen van stikstofdepositie opgenomen te worden.

De overige mogelijke wijzigingen, voor zover opgenomen in de lijst wensen, hebben geen effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 gebieden, hiervoor is een vervolgoets niet noodzakelijk.

7 Bronnen

- <http://geodata.rivm.nl/gcn/>
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>

